

zeti munkánk. Jelenleg állandóan a dandárkörletbe vagyunk beosztva,

mert csak állóharcok vannak.

Foglalkozásunk mindaz, amit egy műszaki csapat végez védekező helyzetben: *aknák lerakása, fedezékek készítése, drótkadályok elhelyezése*, egy várszerűen kiépített területen.

Ezzel készen is vagyunk.

*

Bucsut vettünk a századostól, akinek mellét *nem* disztik kitüntetések, sőt még az éremtartó zsinórok sincsenek felvarrva. Pedig egész sor kitüntetése van, de azokban csak egymaga gyönyörködik, el vannak zárva a profán szemek elől. *Sólyom-Fekete százados így becsüli meg a vitézségi medáliákat.*

Tamás Rezső.

A hadiadó.

(Hadsegélyezési célokra

szolgáló jövedelemadó.)

Irta: Dr. Sajtos Samu.

Abból az alkalomból, hogy a hadsegélyezés céljaira szolgáló jövedelemadó ideiglenes és részleges életbeléptetéséről szóló 1914. évi XLVI. t.-c. határozmányainak az 1916. évre leendő meghosszabbítása feletti tárgyalások most vannak napirenden és mert biztos értesülés szerint a meghosszabbítás iránt intézkedő törvényjavaslat a multtal szemben valami nagyjelentőségű változtatást nem tartalmaz, nagyon érdekes lesz az 1915 évre már életbe lépett és végre is hajtott törvény rendelkezéseivel foglalkoznunk, közelről érdekelvén ez nemcsak az adóköteles feleket, hanem a szakembereket is, mert ez utóbbiak között is sokan vannak, akik a törvény rendelkezéseit ellentétesen magyarázzák és értelmezik.

Mielőtt a törvény lényegével, annak

szellemével foglalkoznánk, tájékozásul reá kell mutatnunk a törvény rendszerére, amely szerint a tárgyat feldolgozni és kimeríteni igyekszik, ez a rendszer pedig abban áll, hogy a törvény anyagát nyolc fejezetbe foglalja. A végrehajtás, vagyis a törvény alkalmazásának szempontjából *legfontosabb jelentősége van az első két fejezetnek, és itt is első sorban annak a résznek*, amely az adókötelezettség megállapítására vonatkozik, annyival is inkább nagy horderejű ez a rész, mert az abban lefektetett elveken épül fel az adóalanyiság fogalma.

Nagyon kár, hogy a törvényhozás az adóalanyiság fogalmát, mint ilyent a törvényben mellőzte kifejezetten kidomborítani s ezt a házagot sem a végrehajtási, sem a kivételi utasítás nem pótolja, e helyett az adókötelezettség általános feltételeiről értekezik. Az lett volna az elsőrangú kötelesség, miszerint pontosan az állapítottassék meg első sorban, vajjon kik a jövedelemadó alanyai?

Ebben a tekintetben ugyan a törvény semmi kételyt nem hagy fenn, mert legelején már az adóalanyiság egyedüli és legfőbb kritériumaként azt a körülményt köti ki, hogy az illető adóalanyának az évi összes jövedelme a 20.000 koronát meghaladja; hogy mit kell érteni az adóalanyiság legfőbb kellékét megállapító összjövedelem alatt, azt is mindjárt elején megmagyarázza a törvény.

Mindezen rendelkezésekből kitünőleg nincsen kétség az iránt, hogy mindazon egyéni, vagy jogi személyek, kiknek évi összes jövedelme a 20.000 koronát meghaladja, a jövedelemadónak az alanyai. Hogy miképen kell az összjövedelmet meghatározni, arra nézve legpontosabb utbaigazítást ad a törvény végrehajtása iránt kiadott utasítás 36. §-ához szerkesztett minta: „Összeírási jegyzék a jövedelemadó kivetéséhez”, mely szerint minden egyes bevételi forrás jövedelmének a kiszámításánál csak azt az összeget lehet számításba venni, amely az illető bevételi forrás rezszi költségeinek a levonása után fennmarad. Ez a meghatározás és az ennek alapján megállapított jövedelem és a különféle bevételi forrásokból merített

és ezen elvek szerint meghatározott jövedelem, vagyis a jövedelmek összege képezi az ugynevezett összjövedelmet, amelyet a törvény az adóalanyiság kritériumaként felállított.

Ez az összjövedelem azonban nem azonos a jövedelemadó kivetésének alapjául szolgáló ugynevezett: *adóköteles tiszta jövedelemmel*, amely utóbbi az adó kivetésének alapját képezi és az összjövedelemnek csak azt a részét teszi ki, amely a törvény által megengedett levonások után fennmarad.

A törvénynek ez az értelmezése az egyedüli helyes és észszerű, minden egyéb értelmezés csak a fogalomzavart növeli, amely az összjövedelem és az adóköteles tiszta jövedelem fogalmának kellően ki nem domborított meghatározásából ered.

Az a magyarázó törekvése a törvénynek, hogy a jövedelem fogalmának megállapításához a nyers bevételt, illetve jövedelmet veszi kiindulási alapul, a két előbb említett fogalom helyességének megítélésénél befolyással nem bír; ugyanis természetesen minden jövedelem a nyers bevételből származik, és az illető jövedelmi forrás fenntartásához, vagy az illető jövedelmi forrás bevételeinek előállításához szükséges költségek (rezszi költségek) levonása után maradó bevétel képezi a valódi jövedelmet.

Kétségtelen tehát, hogy midőn a törvény az adókötelezettséget a 20.000 korona évi összjövedelemhez köti, ugyanakkor az adóalanyiság kritériumaként a 20.000 korona összjövedelmet állapítja meg.

Midőn a kivételi eljárás megindult, a kivételi előmunkálatokkal foglalkozó szakközegek véleménye ez irányban nem is volt eltérő, az első értelmezés és felfogás tehát helyes volt. Az eljárás megindítása után azonban ebben az irányban olyan zavaros és könnyen megtévesztő indok nélküli meghatározások és magyarázatok kerültek a felszínre, amelyek arra indították a végrehajtás irányítására hivatott pénzügyminisztériumot, hogy az 1914 évi 29918. számú rendeletében az adókötelezettséget és így az adóalanyiságot is a 20.000 koronán felüli tiszta jövedelemhez kötötte.

dása lenne városi muzeumunknak, ha árvízkepeink mellé azoknak a csatatereknek a képeit is felfüggeszthetnők, ahol szegedi fiaink hullatják érettünk drága vérüket.

Művészettörténeti érdekes jelenségül jegyezhető fel, hogy a háború a szobrászat egy meglehetősen elhanyagolt fajtát, a faszobrárt hívta életre. Rendre készülnek a honvédek ábrázoló faszobrok, nálunk is a Szentgyörgyi Istváné, szomszédunkban a Pásztor Jánosé. Kár, hogy a művészetbe a jótékonyosság az előbbi hátrányára kapcsolódott bele s a teleszőgezéssel a szobor finom vonalait, anyagának nemes, meleg színét eltakarja, megsemmisíti. A nagybbréretű szobrászati alkotások váratnak magukra, úgy látszik, majd a békekorszak méhében fogannak meg a világháború monumentalitásától megihletett szobrászati és műemlék ideák.

Ha ez a néhány vázlatosan odavetett vonás is igazolja, hogy a háború fürgetege a művészetek muzsáit nem kergette ki szentelt berkeikből, annál sivárabb maguknak a művészeknek a helyzete. Elsősorban is közülök úgy hazánkban, mint külföldön sokan elpusztultak, hadifogságba jutottak. (Hódy Géza). Ha nem is használok azt az elkoptatott frázist, hogy a veszteség pótolhatatlan, — mert hiszen az ember örökkévaló nem lévén következőkép mindenki pótolható, — mindazonáltal nekünk, kicsiny országoknak, minden egyes művésszel igen érzékeny a veszteségünk, mert művészekből álló nemzeti va-

gyonunk nem olyan jelentékeny, hogy minden egyes tagját féltő gonddal számon ne tartanók. És azután igen sok festő- és szobrászművészünk van, akiket a háború mozgalmassága nem ihlet meg, sőt akik egyenesen irtóznak a háborús témák megérzékitésétől, akik továbbra is hivek maradnak a békés idők portréihez (Papp Gábor) figuráihoz, a zsánerhez (Nyilassy Sándor) kontempláló lelkük virágaihoz, eszményeihez (Károlyi Lajos). Ezekre bizony most, amikor a társadalom jelentékeny része kénytelen-kelletlen soványító kurát tart, rossz esillagok járnak. Bár a tárlatok úgy (Budapestben, mint egyebütt megnyitáltak, sőt háborús kiállítások is szerveződtek (a sárosmegyei ebből a szempontból nem számít, mert ez műveik ajánlékozása révén inkább áldozatot ró a művészekre) valamint a bécsi Dorotheum s a fővárosi Szent György Céh műárveréseket is rendeznek: mégis a képzőművészeti alkotások a nagy árnyatlanság ellenére is többnyire gazdátlanul szomorkodnak a műtermek falain és állványain. Szeged is hallgat, mintha tudomása sem lenne arról a kivételes szerencséről, hogy néhány istenáldotta művész lakik a falai között. Elismerem, hogy életbevágó, halálosan komoly kérdések megoldása háttérbe szorít minden más érdeket, de talán ma már vagyunk annyira, hogy a házunk eresztét nem kell a szomszédban felcsapó lángok martalékától féltetnünk és ha általában véve szigorú is a megélhetés, azonban

olyan szerencsés vagyoni eltolódásokat is látunk, amelyeket egyenesen kötelezne a művészetnek anyagi támogatása. Sőt városunkban is és szerte az országban lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy a divat adója milliókat harácsol. Hát minden száz- és ezerkoronás az ékszer, a szabó, a szücs, a cipőművészetnek jusson s a képzőművészetnek ugyszólván egy garas sem! Kétségtelen, hogy az Isten valamenyi teremtménye között a művészi-esen öltözködő szép nő a legtökéletesebb képzőművészeti remek; azonban először is, nem mind művészi ami drága s másodsor nemcsak a divat remekeiben van, — sőt ott a legkevésbé — művészet, hanem igazában csakis abban, ami a festők ecsetje s a szobrászok vésője alól kerül ki. Persze ez utóbbiakat az utca kirakatába kivinni s vele zajos hatást elérni nem lehet. Nos de talán az ott-hon berendezése is valami? Hiszen nemcsak az utcának, hanem a saját lelkének is él az ember. Ennek pedig csak akkor él rendeltetészerűen, ha ápolja a képzőművészetben legbeszédesebben megnyilvánuló szép eszményét s annak érvényesülése érdekében anyagiakat is áldoz.

Az eljövendő békekorszak nagyarányú gazdasági berendezkedéséről tervezgetünk. Helyén való dolog De ne feledkezzünk meg ezenközben a művészetek talpraállításáról sem, *mert máskülömben lehetünk okosak, lehetünk gazdagok, de maradunk lelki szegények.*